

ऋक् च वा इदमग्रे साम चास्तां ; सैव नाम ऋगासीदमो नाम साम सा वा ऋक् सामोयावदन्मिथुनं सं भवाव प्रजात्या इति नेत्यब्रवीत्साम ज्यायान्वा अतो मम महिमेति ते द्वे भूत्वोपावदतां तेन प्रति च न समवदत. तास्तिस्त्रो भूत्वोपावदंस्तत्तिसृभिः समभवद्यत्तिसृभिः समभवत्तस्मात्तिसृभिःस्तुवंति; तिसृभिरुद्रायंति; तिसृभिर्हि साम संभितं. तस्मादेकस्य बह्व्योजाया भवंति नैकस्यै बहवः सहपतयो यद्वैतत्साचामश्च समभवतां. तत्सामाभवत्तत्साम्नः सामत्वं सामन् भवति य एवं वेद; यो वै भवति यः श्रेष्ठतामश्नुते स सामन् भवत्यसामन्य इति हि निंदन्ति. ते वै पंचान्यत् भूत्वा पंचान्यत् भूत्वा कल्पेतामाहावश्च हिंकारश्च प्रस्तावश्च प्रथमा च ऋगुद्गीथश्च मध्यमा च प्रतिहारश्चोत्तमा च निधनं च वषट्कारश्च ते यत्पंचान्यत् भूत्वा पंचान्यत् भूत्वा कल्पेतां. तस्मादाहुः पांक्तोयज्ञः पांक्ताः पशवः इति यदु विराजन् दशिनीमभि सं पद्येतां. तस्मादाहुर्विराजि यज्ञोदशिन्यां प्रतिष्ठित इत्यात्मा वै स्तोत्रियः प्रजानुरूपः पत्नी धाय्या पशवः प्रगाथोगृहाः सूक्तं; स वा अस्मिश्च लोकेमुष्मिश्च प्रजया च पशुभिश्च गृहेषु वसति य एवं वेद ॥ २३ ॥

स्तोत्रियं शंसत्यात्मा वै स्तोत्रियस्तं मध्यमया वाचा शंसत्यात्मानमेव तत्संस्कुरुतेनुरूपं शंसति, प्रजा वा अनुरूपः; स उच्चैस्तरामिवानुरूपः शंस्तव्यः, प्रजामेव तच्छ्रेयसीमात्मनः कुरुते. धाय्यां शंसति; पत्नी वै धाय्या सा नीचैस्तरामिव धाय्या शंस्तव्या. प्रतिवादिनी हास्य गृहेषु पत्नी भवति, यत्रैवं विद्वान्नीचैस्तरां धाय्यां शंसति. प्रगाथं शंसति, स स्वरवत्या वाचा शंस्तव्यः; पशवो वै स्वरः, पशवः प्रगाथः पशूनामवरुध्या, इंद्रस्य नुवीर्याणि प्रवोचमिति सूक्तं शंसति. तद्वा एतत्प्रियमिंद्रस्य सूक्तं निष्केवल्यं हैरण्यस्तूपमे-